

Wat betekenen persoonlijke datakluisen voor het medialandschap?

Peter Mechant

Proeftuin Solid4Media

Publicatie: december 2023

www.solid4media.eu

Inleiding

De datahonger van internetbedrijven wekt heel wat weerstand op: [onderzoek](#) toont aan dat Vlamingen bezorgd zijn om hun privacy, zich storen aan het gebrek aan transparantie over wat er met hun persoonlijke data gebeurt, en meer controle wensen over welke gegevens over hen verzameld en gebruikt worden. Tegelijk merken we dat in de praktijk de waarde van data maar moeilijk kan worden ontsloten, behalve dan door enkele gigantische bedrijven (bv. Google, Amazon of Facebook) die ons tonen wat je kan doen wanneer je gegevens van over de hele wereld samenbrengt.

Om deze weerstanden en problemen op te vangen en om data op een makkelijke en efficiënte manier te doen 'stromen' tussen consumenten, bedrijven en stakeholders, worden door verschillende maatschappelijke spelers 'persoonlijke datakluisen' als een oplossing naar voor geschoven.

Zo lanceerde het Vlaams datanutsbedrijf [athumi](#) persoonlijke datakluisen om [een pioniersrol in te nemen in de data-economie](#). Binnen het Europese medialandschap exploreren onder andere VRT, BBC en de [Stichting Nederlandse Datakluis](#) (een initiatief vanuit vijf grote mediabedrijven van Nederland) de toepasbaarheid van een persoonlijke datakluis als een neutrale nutsvoorziening.

In dit document gaan we dieper in op deze persoonlijke datakluisen en hun relevantie voor de mediasector. We schetsen hoe ze het pad kunnen effenen naar meer controle en transparantie bij consumenten, kijkers, luisteraars of lezers over wat er met hun persoonlijke data gebeurt. We bespreken hoe Solid-gebaseerde datakluisen identiteit, data-opslag en applicatie ontrafelen en beschrijven enkele van de initiatieven en experimenten die met Solid-gebaseerde datakluisen werden opgezet in de media-industrie. We sluiten het document af met een beschrijving van Solid4Media: een Vlaamse proeftuin waarin bedrijven uit de mediasector worden uitgenodigd om met persoonlijke datakluisen te experimenteren.

Persoonlijke datakluisen effenen het pad naar meer controle en transparantie

Het idee van persoonlijke datakluisen gaat terug naar het [begin van de jaren 2000](#) en geeft individuen de ultieme controle over hun persoonlijke gegevens. In zo'n datakluis, ook wel pod (personal online datastore) genoemd, kan men zijn/haar persoonlijke gegevens bewaren en beheren.

Datakluisen bieden personen gedetailleerde controle over de gegevens die over hen worden vastgelegd en over het hoe en waarom die gegevens worden gedeeld en gebruikt. De eigenaar van een datakluis kan dus zelf beslissen door wie zijn of haar gegevens worden verwerkt door specifieke 'consent' of autorisatie te geven aan bedrijven of diensten die toegang tot bepaalde gegevens verzoeken. Datakluisen kunnen dus meer controle en transparantie bieden rond wat er met onze persoonlijke data gebeurt. Er zijn de afgelopen twintig jaar verschillende persoonlijke datakluisen ontwikkeld. Terwijl sommige van deze gebouwd werden door commerciële bedrijven of door de open-sourcegemeenschap, werden anderen ontwikkeld binnen onderzoeksprojecten. Enkele voorbeelden; [Cozy Cloud](#), [Digi.me](#), [Meeco](#), [MyDex](#), [Schluss](#), of [izimi](#).

Solid ontrafelt identiteit, data-opslag en applicatie

Op de meeste online platformen zitten drie functionaliteiten doorgaans diep met elkaar verweven:

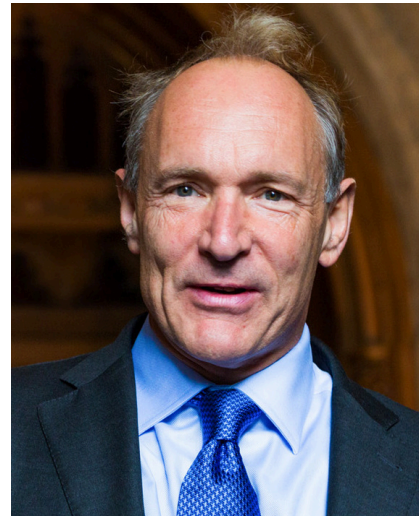
- je identiteit of je persoonlijk account
- de opslag van je persoonlijke data
- de applicatie of dienst waarmee je interageert

Op Facebook log je bijvoorbeeld eerst in met je Facebookaccount, je persoonlijke data zitten opgeslagen in de databases van Facebook en je kan enkel interageren met die data (zoals je foto's) via de Facebookapplicatie.

[Solid](#), een initiatief van de grondlegger van het World Wide Web, [Sir Tim Berners Lee](#), om het web veiliger en innovatiever te maken, **trekt deze drie functionaliteiten radicaal uit elkaar**.

Daardoor komen identiteit, data-opslag en applicatie volledig los van elkaar te staan.

Voor **identiteit** betekent dit dat je in plaats van een hele resem aan accounts met gebruikersnamen en wachtwoorden, je voortaan je identiteit beheert via een eigen internetadres, je WebID. **Data-opslag** verloopt dan via de eerder vermelde persoonlijke datakluisen.

Sir Tim Berners Lee
(photo by [Paul Clarke](#))

Applicaties kunnen dankzij de Solid-specificaties eenvoudig en transparant persoonlijke data gebruiken als de eigenaar van de datakluis hen daartoe toegang verleent. Door deze technische en organisatorische scheiding van identiteit, data(-opslag) en diensten maakt Solid de creatie van gedecentraliseerde applicaties mogelijk.

Solid is dus een reeks van specificaties voor standaarden die mensen toelaat om hun data veilig op een gedecentraliseerde manier te bewaren in persoonlijke datakluisen.

Data in een Solid-datakluis blijft onder controle van de eindgebruiker, en zijn via standaarden eenvoudig en op een transparante manier te delen met grote en kleine bedrijven of andere partijen. Door apps en data van elkaar los te koppelen kunnen Solid-datakluisen een disruptief vernieuwende dienstverlening helpen uitbouwen: data zitten immers niet langer opgesloten bij een handvol grote spelers, maar kunnen worden ingezet

als herbruikbare grondstof door alle organisaties die je als consument, kijker, luisteraar of lezer in vertrouwen neemt.

Het opnieuw gelijk trekken van dit speelveld opent enorme opportuniteiten.

Persoonlijke datakluisen in een medialandschap

De mogelijke voordelen die Solid-datakluisen kunnen bieden is ook de mediasector niet ontgaan. Die interesse komt tot uiting in verschillende initiatieven. We bespreken enkele hieronder.

De **Britse publieke omroep BBC** toont grote belangstelling in Solid om nieuwe datagedreven diensten te leveren om hun publiek te informeren, te onderwijzen en te entertainen op manieren die de keuzevrijheid, agency en privacy maximaal respecteren. Zo experimenteerden ze reeds met datakluisen om verschillende databronnen (o.a. Spotify en Netflix) samen te brengen om mediaprofielen te creëren ([MyPDS – bekijk de demo, vanaf minuut 6](#)). In oktober 2022 lanceerden ze de Solid-gebaseerde proefapplicatie, '[Together+ Data Pod](#)' waarmee gebruikers samen met vrienden en familieleden tegelijkertijd series of films kunnen kijken, maar op aparte apparaten in zogenaamde 'watch parties'. Standaard wordt de kijkgeschiedenis van de gebruiker, die wordt gebruikt om hem of haar betere aanbevelingen en personalisatie te bieden, in zijn of haar datakluis opgeslagen.

**STICHTING
NEDERLANDSE
DATAKLUIS**

In **Nederland** merken we ook heel wat momentum onder impuls van de '[Stichting Nederlandse Datakluis](#)', een samenwerking die is ontstaan op initiatief van de Nederlandse publieke en commerciële media. De mediapartners in deze stichting delen de visie dat persoonsgegevens en

gebruiksgegevens over enkele jaren niet langer worden opgeslagen in centrale systemen van aanbieders, maar in een persoonlijke omgeving van de gebruiker zelf, in een persoonlijke datakluis, en willen daarom nu gezamenlijk onderzoek starten.

In **Vlaanderen** ten slotte voerde de startup [Datavillage](#) in samenwerking met [RTBF](#) en de [VRT korte experimenten uit met datakluisen](#). In een demo-applicatie kregen eindgebruikers een Solid-datakluis ter beschikking die verrijkt kon worden met verschillende soorten mediadata, zoals de Spotify-luistergeschiedenis van gebruikers. Deze gegevens kunnen vervolgens worden gebruikt om meer op maat gemaakte en gepersonaliseerde inhoudsaanbevelingen te doen op de streamingplatformen van de publieke omroepen. Naast een levendige [Vlaamse Solid Community](#) loopt in Vlaanderen ook het project '[SolidLab](#)', dat de praktische en technische implementatie van Solid gebaseerde datakluisen onderzoekt.

Proeftuinproject Solid4Media

In de context van het relanceplan '[Digitale transformatie en innovatie Vlaamse Media](#)' werd in juni 2023 het proeftuinproject '[Solid4Media](#)' gelanceerd om samen met stakeholders en Vlaamse mediagebruikers de mogelijkheden van Solid-datakluisen in een reële mediacontext te verkennen.

Eén van de doelen is om mediaprofielen te migreren naar een datakluis-infrastructuur en van hieruit bestaande en nieuwe mediadiensten aan te bieden. Aan de hand van verkennende en experimentele use cases wil de proeftuin de technische haalbaarheid en schaalbaarheid van een toekomstgerichte decentrale media-infrastructuur op basis van datakluisen onderzoeken en nagaan welke concrete meerwaarde dit kan bieden voor mediadiensten.